

Hozzászólás a kisiparos ifjak életkérdéséhez

Az alábbi hozzászólásomban a lehető legnagyobb alapossággal és tárgyilagossággal szándékozom megvilágítani a munkanélküli új kisiparos-nemzedék életkérdését. Mint kisiparos osztályunkra jellemzőt, a kontár-kérdés problémáját tárom a „Híd” olvasói elé, mert csak ezúton adhatok hű és tiszta képet az új kisiparos nemzedékünk tényleges, mai helyzetéről.

A kisiparosnak és a munkásságnak a helyzete mondhatni, még ma is ismeretlen olvasóközönségünk előtt. Rendszeresen szándékozunk e fontos kérdésekkel foglalkozni, hogy nemzedékünk minden osztályának életét tisztán lássuk.

A mai világválság fokozatos rosszabbodása következtében igen súlyos problémák kerülnek felszínre és várnak megoldásra társadalmi életünkben.

E súlyos problémák megszüntetésének, vagy legalább is enyhítésének érdekében igen sok elgondolás keletkezett és mint minden elgondolás, amely az általános emberi érdek jellegével bír, gyakorlati következményekkel jár, úgy ezek az elgondolások is, égető szükségességüknél fogva, átültetődnek a gyakorlatba.

De sajnos, a fejlemények kedvezőtlen kialakulása rációfolt minden megoldási lehetőséggel szemben támasztott optimizmusra: az elgondolások gyakorlati sikerének megnevelésében a hiábavalóság és a problémák felszínes szemléletének ténye igazolódott be.

A kontárkérdést is, mint az agonizáló társadalmi megnyilvánulások egyik jelentős kórokozóját, ezen elsőrendű problémák közé állították. Sikeres megoldásában egy kedvezőbb atmoszférájú, teljesen kiegyensúlyozott kisipari élet körvonalait látták kibontakozni. Ezért a különböző szakmák közös érdekképviselőiteiken, az ipartestületeken keresztül egy javaslatot dolgoztak ki és terjesztettek az illetékes iparhatóságok elé, amelyben ismertették a kontárkodás veszedelmes méretű elterjedését, az államérdekre káros voltát és sürgős megakadályozásának lehetőségét, hathatós rendszabályok életbeléptetésével.

Az iparhatóságok készséggel álltak rendelkezésükre. Megtettek minden lehetőt. Megtorló intézkedéseket alkalmaztak az iparengedély nélküli dolgozók ellen, abban a reményben, hogy most már, az érdekelt kismesterekkel karöltve, teljesen gátat vetnek a lázongó életszükségletek feszítő erejétől meginduló nagy áradatnak, amely a megviselt ipari életet veszélyezteti.

Csak hogy az intézkedések nem hoztak semmilyen pozitív eredményt, sőt a szigorú pénzbírság kivetésének ellenére, még el sem ismerték ennek a társadalmi gyógymódnak létjogosultságát. Nem vették tudomásul. — „Nekünk is élnünk kell”, — volt a válasz.

Hogy ennek a válasznak látszólagos megnemalkuvási mivoltját elvetve a legnagyobb kétségbeesésből fakadó igazságaról és mélységről meggyőződhesünk, előbb alapos áttekintést kell nyernünk a mai mester és a mai segéd viszonyáról.

A mai mesterember, aki a legmesszemenőbb takarékoskodás elvét tartja szem előtt és így a legracionálisabb megoldásokra törekszik, hogy a feje felett mindjobban tornyosuló kiadásokat csökkentse, mértéktelenül emeli inasainak létszámát. (Megszámlálhatatlan azoknak a mestereknek számá, akik műhelyeikben három-négy inas mellett csupán egy-két segédet alkalmaznak.) Ezen eljárás következményeként a műhelyből kiszorított segédmunkás elveszíti biztos kereseti lehetőségét és teljesen munkanélkülivé válik. (Azt pedig, hogy mester legyen, teljesen lehetetlenné teszi számára a súlyos anyagi nehézségekkel járó mestervizsga. Ezzel kapcsolatban bátran megmondhatjuk, hogy a mestervizsgákról szóló rendelet kibocsátásánál egyáltalán nem voltak tekintettel a kisipari munkásság nehéz helyzetére.) Már most, hogy a megélhetését valahogy biztosítsa, készséggel ragad meg minden kínálkozó munkaalkalmat és mivel adókötelezettségei nincsenek, sokkal olcsóbban bírja előállítani a felfogadott munkát, mint a mester, akit különböző adók egész tömege nyom. Hogy ez mennyire bebizonyosodott és hogy az adómentesség szempontjából mennyire káros hatással van a mestereken kívül az államérdekekre is, az vitán felül áll. De mégsem szolgálhat erős támasztékul a mesterek felszólalásában a kontárkodás elleni vád, akármilyen társadalmi fontosságú érdekek is vannak benne képviselve, mert magáról a pusztá megélhetésről, a legszűkebb létfenntartásról van szó.

Akkor, amikor a mesterek és a velük szimpatizáló közvélemény túlnyomó része a kontárkodásban látják a súlyossá vált ipari bajok forrását, túlzott elfogultságukban nem veszik észre a tanonc-túltermelés folytán uccára került segédmunkást, nem számolnak azzal, hogy egy olyan meddő harcnak a gyakorlóit, amely a legszégyenletesebb rövidlátáson és a legvakmerőbb igazságtalanságon alapul és amely — mai szemszögből nézve — kizár minden általános érdeket szem előtt tartó, nemes igyekezetektől áthatott tendenciát. Nem akarják megérteni, hogy a rettenetes anyagi gondokkal küzdő segédmunkásnak dolgoznia kell, akármilyen káros hatást gyakorol is munkájának kellemetlen mivoltával a vele szemben állástfoglaló mesterre.

Be kell látniok már egyszer a mestereknek, hogy a kontárkodás gyökeres kiirtása semmiesetre sem lehet megoldási formája a mai kisipar válságának. Mivel munkaköre kizárólag csak a saját határvonaláig terjed, kizárólag csak az ipari bajok orvoslására van hivatva, nem lehet az *általános válság* megszüntetője, már pedig szerény véleményünk szerint, amíg ez nem kerül *egyetemes megoldás* alá, addig mindig lesz kontárkérdés addig mindig lesznek vádoló felszólalások, mellveregető akarnokoskodások.

Thurzó Lajos.